

Márk evangéliuma

Lekció: 1Jn. 3.1-9
Textus: Mk. 7.14-23

2010. nov. 21.
Gazdagrét

„Van egy jó hírem: bűnös vagy!”

Évekkel ezelőtt olvastam egy cikket, amelynek a címe: „Van egy jó hírem: bűnös vagy!” A szerző az evangélium sztereotip hirdetésének visszáságára mutat rá. Hogyan lehetséges, hogy amikor örömhírt szándékozunk hirdetni, azzal kezdjük, hogy az illetőt minden figyelmeztetés nélkül fejbe verjük: bűnös vagy? És miért csodálkozunk, hogy ezt nem kitörő ujjongással veszik körülöttünk, hanem legtöbbször egy vállrándítással, és azzal, hogy te meg bolond van? Ezeket a gondolatokat a ma olvasott bibliai rész elevenítette fel bennem. Jézus lényegében oda jut el, hogy az ember szíve alapvetően mocskos és romlott. Mit kezdünk ezzel? Hol van ebben evangélium, örömhír? Releváns-e mondanivalója a mai világban, vagy egy vállrándítással elintézhető, és lépünk tovább? Arról szeretnék ma beszélni, hogy miért és hogyan lesz örömhír az a rossz hír, amit Jézus kijelent.

I. Jó vagy rossz az emberi szív?

Jézus vitában van a farizeusokkal és írástudókkal, akik azt vetik a szemére, hogy tanítványai – nem megtartva a vének hagyományait – mosdatlan, azaz tisztátalan kézzel esznek. Rituális mosakodásról volt szó, amelynek szerepe az lehetett, hogy fenntartsák az Isten előtti szentség, tisztaság tudatát. Korábban Jézus rámutatott arra, hogy az emberi hagyományok, köztük a kézmosás, hogyan kerülnek szembe Isten szándékaival. Ebben a részben a tisztaság kérdésére irányítja figyelmünk. Mit jelent tisztának lenni?

Minden tradicionális közösség ismeri a rituális tisztaság fontosságát. A tiszta és tisztátalan (helyzet, cselekedet, állapot) megkülönböztetése azért volt szükséges, mert ez szabályozta a közösség életét. Miért jelent tisztátalanságot halotthoz érni Izraelben? Miért voltak tisztátalanok a leprások? Miért voltak tisztátalanok bizonyos állatok? Alapvetően egészségügyi okok miatt. A közösség így védi meg önmagát. Nem természettudományos magyarázatot ad, hanem szokásokat alakít ki. Ez a fajta rituális vagy kultikus tisztaság a modern ember számára értelmezhetetlen. Mi nem tudjuk átélni annak a súlyát, amit a korabeli ember átélt: ha valaki tisztátalant érint, tisztátalanná válik. Nem tudjuk, milyen lehetett egy olyan világban élni, ahol mindent meghatározott a tiszta-tisztátalan kategorizálás. És ezért nehezen értjük meg Jézus szavai váratlan és meglepő voltát: „*Nincs semmi, ami kívülről jutva az emberbe tisztátalanná tehetné őt; hanem ami kijön az emberből, az teszi tisztátalanná.*” Jézus ezt a tömegnek mondja. Mindenki gondolkodik, hogy vajon mire gondol. Ha nem az tesz tisztátalanná, amit megeszünk, vagy amihez hozzáérünk, akkor mit az, ami beszennyez? Mi az, ami belülről kifelé mocskol be, amikor mindenki abban nőtt fel, arra figyel, hogy kívülről belülről ne jusson tisztátalan. Mi a tisztátalanság fő helye? Kicsit később a tanítványok megkérdézik, hogy mit jelent ez a mondat. Jézus kifakad:

„Ti is ennyire értetlenek vagytok? Nem értitek, hogy ami kívülről megy be az emberbe, az nem teheti tisztátalanná, mert nem a szívébe megy, hanem a gyomrába, és az árnyékszékbe kerül. ... Ami az emberből előjön, az teszi tisztátalanná. Mert belülről, az ember szívéből jönnek elő a gonosz gondolatok...” A tisztátalanság helye tehát, Jézus szerint, az ember bensője, az ember szíve. És ezzel szembekerül mindazzal, amit a farizeusok képviselnek. Hiszen a farizeusok és írástudók azért ütköznek meg a rituális mosakodás hiányán, mert úgy látják a környezetet, mint ami alapvetően bűnös, szennyes, és úgy látják az embert, mint akit a környezete szennyez be. Jézus azonban megfordítja a helyzetet: nem a környezet, hanem az ember bensője a szennyes.

A vita azóta is tart. Az nem kérdés, hogy az emberből „jön elő” mindaz, ami rossz – és Jézus nem kertel, hanem néven nevezi a dolgokat: „*paráznaságok, lopások, házasságtörések, kapzsiságok, gonoszságok; valamint csalás, kicsapongás, irigység, istenkáromlás, gőg, esztelenség.*” Senki nem mondhatja közülünk, hogy mindig csak valaki más kényszerítette őt ezekbe, és neki semmi köze hozzá. Tudjuk, hogy mindez bennünk lakozik. A kérdés azonban az, hogy miért? Alapvetően szennyes, romlott az ember szíve, vagy alapvetően jó – csak a környezet rossz hatására gyökeredznek meg ezek a dolgok bennünk? Beszennyez a világ mocska? Mintha Jézus azt mondaná, hogy nem „kint” van a romlottság forrása, hanem „bent.” Ez pedig nem pusztán rossz hír, hanem felháborító állítás.

Vegyük észre, hogy senki nem hirdeti, hogy az ember alapvetően megromlott, csak Jézus és a biblikus kereszténység. Az ezoterikusok, a humanisták, a keleti vallások követői mind azt tanítják, hogy benned alapvetően jó lakik, a szíved, a bensőd alapvetően jó, csak fel kell ismerned, el kell hinned, ki kell bontakoztatnod. A Biblia, valamint Jézus, egyedülálló abban, hogy az ember szíve alapvetően romlott. Persze, kérdezheted, hogy nem kellene-e abban kiegyeznünk, hogy az ember bensője, szíve is olyan, mint oly sok minden a világban: sem nem fekete, sem nem fehér. Ezt így szeretjük ma; ha népszerűek kívánunk lenni, jobb ha elkerüljük a kategorikus igeneket és nemeket. De gondold végig: a szív vagy jó, vagy rossz. Vagy igaz és tiszta, és ezt nevezném jónak; vagy előjön belőle mindaz, amit Jézus mond, és ezt nevezem rossznak. Mert az nem igaz, hogy jó – csak rossz. Hogy alapvetően jó, csak hát a környezet, meg a gyerekkorom, meg a stressz, meg az internet, meg... Igen, mindez – de ha mindezt nem tudja az ember bensője meggyőzni – már pedig úgy tűnik, nem tudja – akkor a szívvel baj van. Akkor a bensőnk romlott. Akkor, ami kijön, az azért jön ki, mert ott van. Mert nem tudjuk megakadályozni, hogy előjöjjön. Pedig jobb lenne a világ gyilkosság, irigység, házasságtörés, csalás és a többi nélkül...

Ha így is lenne, mi ebben a jó? Mi az örömhír abban, hogy a szív romlott?

II. Miért jó hír a rossz hír?

Először is nem kell tovább háritani és magyarázkodni. A világnak azon része, akik számára fontos az, amit nevezünk erkölcsös életnek, valamint azok, akiket bánt mindaz az indulat, amivel önmagukban szembesülnek, óriási energiákat fordítanak arra, hogy tisztán tartsák magukat, ill. megtisztítsák magukat. Önmagunk erkölcsi értelemben való tisztántartásával az a gond, hogy nem megy. Ha elismered, hogy a szív, a benső romlott, azt is elfogadod, hogy nem tudod megváltoztatni. Hiszen ha az

ember középpontja romlott, gyenge, honnan máshonnan meríthetne erőt arra, hogy azt megváltoztassa? Milyen erőforrásunk lehetne magunkban, amivel meg tudjuk változtatni azt, ami lényünk középpontja? Az értelmünk, az akaratunk, a testünk (aszkézis) elégtelenek erre. Egyedül Münchhausen báró volt képes saját magát hajánál fogva kihúzni a mocsárból... Ennek elismerése szabadságot hoz: nem kell többé képmutató életet élned. Nem kell annak mutatnod magad, ami nem vagy. Nem kell álarcokat feltenni újra és újra, és a legkülönbözőbb szerepekkel eljátszanod, hogy veled minden rendben van.

Ezzel együtt nem kell többé állandóan mosakodni. Ha a képmutatás a tisztaság látszatát akarja fenntartani, és ezzel gyűr maga alá, a mosakodás által a tisztátalanságot akarjuk lemosni, és ez hasonlóan kikészít. A legtöbb ember tudja, mi az, ami beszenyezi őt. Morálisan beszenyeztetnek lenni azt jelenti, hogy rossz a lelkiismereted, büntudattal küszködsz, mert vétkeztél. Ezen a szinten szinte mindegy, hogy Istennek nem feleltél meg, valaki más elvárásának nem feleltél meg, vagy a magad elvárásának nem feleltél meg. Mivel nem értél fel a mércéhez, amit magadnak elfogadtál, vagy állítottál, büntudatod van, tisztátalan vagy. Ez azonban nem maradhat így, ezért elkezdünk mosakodni: kritizálunk és kibeszélünk másokat, vagy éppen mindig mindenkinek jót teszünk (ha nem akarja, akkor is – hiszen nekünk van szükségünk rá), esetleg minden erőnkkel kidomborítjuk azt, amiben nem vallottunk kudarcot. (Vö. Jézus listája: pl. telve vagy irigységgel és gyűlölettel, de azzal dicsekszel, hogy nem vagy házasságtörő...) Amikor Jézus azt mondja, hogy az ember szíve alapvetően mocskos, akkor ezzel azt is mondja, hogy nyugodtan felhagyhatsz a mosakodással, mert csak magadat csapod be és másokat őrlésig meg vele, esetleg összeomlasz, mert végkimerülésig minden erről szól már az életedben.

Még egy harmadik szempontból is szeretném bemutatni, hogy miért jó a rossz hír, tudniillik, hogy az ember szíve romlott. Amennyiben alapvetően bánt, hogy a környezet, a világ, amiben élünk hideg és szeretetlen, gyűlölködő és erőszakos, igazságtalan és gonosz (és folytathatnánk a sort), és amennyiben fontos számodra, hogy változást hozz ebbe a világba, felismered, hogy a változás nem valahol kint, hanem benned kezdődhet el. Ahol a probléma van, ott kell kezdődnie a megoldásnak is. A saját részed a világ formálásában, a világ gyógyulásában egészen konkrét és megfogható, hiszen közel van. Ha valamit tenni akarsz azért, hogy jobb legyen a világ, először hagyod, hogy veled, benned történjen valami. És ezzel már rá is tértünk arra, hogy azért jó hír, hogy a szív rossz, mert megnyitja az ajtót valami egészen új, egészen más megoldás előtt.

III. Hogyan tisztul meg a szív?

Ha a szív nem tisztíthatja meg önmagát, vagy úgy marad, ahogy van, vagy kívülről nyer segítséget. Az örömhír, ami azzal kezdődik, hogy a benső romlott, azzal folytatódik, hogy van megtisztítás. A változás kívülről jön befelé. De miért is szennyeződik be a szív? Miért jelennek meg bennünk – sokszor a legszentebb pillanatok után – tisztátalan indulatok, mocskos képek, gonosz vágyak? Miért jön elő a szívből, újra és újra, mindaz a rossz, amit Jézus felsorol? Azért mert a szív éhes, szomjas, üres. Mert kiéhezett, és mert életért kiált. Keres, fáradhatatlanul, kíméletlenül,

elkeseredetten keres. Követeli a szeretetet, szomjazza az elismerést, megpusztul a bensőségesség iránt, fontos akar lenni. Vagy éppen el akarja nyomni a fájdalmát, hogy mindezt nem találja, pedig erre teremtett. Innen, ebből az úrból fakad mindaz, ami azután úgy jön elő, mint gonosz, bemocskolva az embert. Innen a kapzsiság, mert nem elég, ami van; az irigység, mert másoknak miért adatott több; a házasságtörés, a gyűlölet, a kicsapongás...

A megtisztult szív nem pusztán az, amiből mindez hiányzik, amiből mindez a rossz kiirtatott. A megtisztult szív az, amelyik megelégedett, amelyik betöltekezett, és ezért nincs már kiszolgáltatva a bűnnek. Ami nem sóvárog már hamis és tisztátalan vágyakkal és tettekkel mindarra, amit azokban soha meg nem lel. A megtisztult szív túlcsordul. A tisztaság nem a szenny hiánya, hanem a szív túlcsordulása.

Mivel? Vagy inkább kivel? Teremtőjével és alkotójával. Az a szív tisztul meg, amely végre újra egybefonódik azzal, aki úgy alkotta az embert, hogy vele örökké tartó boldogságban éljen és őt élvezze. Hogyan tisztít meg Isten?

A szívből előjövő gonosz gondolatok és cselekedetek igazságért kiáltanak, és ezért ítéletet vonnak ránk. Ugyanakkor a szívből kiinduló gonoszság káoszt, fájdalmat, nyomorúságot is hoz – mind nekünk, mind másoknak. Ez a szeretet Istene együttérzését váltja ki. Egymás mellett ítélete az igazsága miatt, és együttérzése a káoszunk és szenvedéseink következtében. Melyik kerekedik felül? Igazsága győzi le szeretetét? Szeretete vesz hatalmat igazsága felett? Megtörténik az elképzelhetetlen: úgy győz szeretete, hogy nem csorbul igazsága; úgy teljesedik be igazsága, hogy nem vész el szeretete: Fia, Jézus Krisztus hal meg a kereszten. Az örömhír az, hogy Jézus Krisztusban megtisztul a szív. Először is azért, mert azzal, hogy magára veszi az ítéletet, eltávolítja az akadályt, a falat, a barikádot, ami a Teremtő és szomjas szívünk között épült fel. Az Atya magához engedi, magához öleli a szívünket, hogy betöltse kegyelmével, jelenlétével. A bensőd nyugalmat talál, megelégszik, és megszabadul. Szabad lesz a gonosz gondolatoktól – mert a legszebb, leggyönyörűsebb tölti be. Elkezd élni, töltődni, gazdagodni. Hogyan valósul ez meg?

Először is, amikor megnyitod a szíved, és bűnbánattal valamint feltétel nélkül rábírod magadat Jézus Krisztusra, amikor hittel elfogadod azt, hogy miattad és érted is meghalt, elfogadod azt a hatalmas nagy igazságot, hogy tiszta vagy, teljesen és száz százalékosan tiszta vagy az Atya szemében. Ez a státuszod, hiszen Isten Jézus Krisztus áldozatáért fogadott el téged és bocsátott meg neked. Ami azt jelenti, hogy teljesen elfogadott és minden megbocsátott. Gondolod, hogy Jézusban csak 50%-ban vagy akár 98%-ban vagy tiszta? És Istennek jó ez a részeredmény? És Jézus nem tudott teljes és tökéletes tisztaságot szerezni nekünk? Ha nehéz megérteni és elfogadni a tanítványoknak, amit Jézus az ember bensőjéről mond, legalább olyan nehéz magunkévá tenni az evangélium nagy igazságát: tiszta vagy! Az ő szemében száz százalékosan tiszta vagy!

Másodszor, ez az értelemmel és hittel megragadható és megragadandó tisztaság át is élhető. Amikor méltatlanul és szennyesen, szinte tapinthatóan bemocskolt lélekkel és szennyes fantáziával jössz hozzá, át fogod élni, hogy valóságosan megtisztít. (Imádság egy alkalommal vmi tisztátalanság felett – az imádság alatt az illető szinte „látta” ahogy megtisztul). Tehát a bűnbocsánat nagy csodájában nemcsak egy teológiai igazság lép érvénybe, hanem a Szentlélek által egy tapasztalati, egy érzelmi-lelki

változás is beáll: átéled, ahogy megmosatsz. Átéled, egészen valóságosan, hogy úgy, hogy nem mosakodsz többé, hogy nem erőlködsz, hogy nem görcsölsz, mégis megszabadul a lelked, felszabadul a szíved.

Harmadszor, miközben tiszta vagy Isten szemében, és átéled szabadítását, a megtisztulás mégis egy folyamat az életedben, amely halálod napjáig tart – kitérőkkel, bukásokkal és besározódással, felkelésekkel és megtisztulásokkal. János evangélista így ír: *„Tudjuk, hogy amikor ez [hogy Isten gyermekei vagyunk] nyilvánvalóvá lesz, hasonlóvá lesziünk hozzá, és olyannak fogjuk őt látni, amilyen ő valójában. Ezért akiben megvan ez a reménység, megtisztítja magát, mint ahogyan ő is tiszta.”* Az a bizonyosság, mondja János, hogy egy nap szemtől szemben fogjuk látni őt, arra indít minket, hogy tisztán tartsuk a szívünket. Kétszeres az indíték: az első, hogy ő tisztának nyilvánított, a második, hogy egy nap szemtől szembe látjuk őt. Az erőt pedig a harmadik nagy igazság adja: hogy ő benned él. Igen, a szívünk romlott. De Jézus azért jött, hogy meggyógyítsa és megtisztítsa. Fogadd hát el őt, hidd el, hogy megbocsát, éld át szabadítását, és túlcserélő szívvel kövesd őt! ÁMEN!